

Kunnskapsbhunnger hos nye Økoproducenter

Foto: Vilde Haarsaker

«Livet kan bare forstås baklengs, men det må leves forlengs» er et ofte brukt sitat fra den kjente filosofen Søren Kirkegaard. Det er nok blitt referert så mange ganger, at det for noen er blitt et ordtak som både kan være på et personlig plan eller bli brukt i en større sammenheng. Det gjelder også om en vender blikket på utvikling for

økologisk landbruk i norsk sammenheng.

AV SUSANNE FRIIS PEDERSEN, RÅDGIVER NOR-SØK

Se tilbake

Et tilbakeblikk på økologisk landbruk viser til rotter og pionerene 100 år tilbake i tid. Biologisk-dynamisk forening feirer i år 100 års jubileum, fordi det er 100 år siden Rudolf Steiner holdt foredragene i Landbrukskurset. Dette dannet grunnlag for driftsformen. Boken «Historien om økologisk landbruk

i Norge gjennom 90 år» som utkom 2022, betrakter over 300 sider grasøstens og bondenes innsats for et mer bærekraftig landbruk, sånn som det er formulert i vår tid. Det økologiske landbruket er blitt anerkjent som en spydspiss og har med nasjonale strategier vist vei fremover. Det er viktig å vite hvor man kommer fra og i hvilken retning man vil. Strategien «Agronomisk, økonomisk, økologisk» er nå historie og myndighetene har gått bort fra tallfestede mål for økologisk areal og produksjon. Økologisk landbruk sin utvikling i Norge har gått sakte,

men status for produksjon og omsetning er stabil ifølge oversikt «Produksjon av økologisk jordbruksvarer» fra Landbruksdirektoratet.

Se nåtid

Den aktuelle nasjonale strategien tilrettelagt fra 2018 til 2030 er nettopp blitt evaluert av Oxford Research og viser at det er gode hensikter, men lite handling og manglende tallfestede mål fra myndighetenes side. En ting som det tas tak i er, at utdanning innen økologisk landbruk mangler sammenheng og dedikasjon. En annen ting er mangel på nettverk;

de som driver økologisk eller ønsker å starte opp trenger å møtes med andre, som har samme tankegang vedr. natur og miljø. En tredje ting er, at en del møter agronomiske utfordringer.

Derfor er det mye å ta tak i. Stiftelsen NOR-SØK, interresseorganisasjonen Økologisk Norge og Norsk Landbruksrådgivning gikk derfor sammen om et prosjekt rettet til nye økologiske bønder og produsenter. Det var tilrettelagt med 10 digitale webinar på net og en fysisk samling over høst og vinter 2023/2024. Webinarene ble tatt opp sånn at det også er mulig å se dem i etterkant. I første del av kurset var innhold bestemt av arrangørene, mens neste del var sammensatt ut fra deltakeres ønsker. Alle ønsket kunnskap om økologiske metoder (95%), økologisk plantevern (81%) og planteproduksjon (81%). Dessuten var tema om marked og omsetning etterspurt (67%).

Se framover

De fleste ønsker å treffe veivalg på et opplyst grunnlag for å bestemme hva de vil satse på. Noen finner det utfordrende «å sette seg inn i ting og sørge for at all dokumentasjon er på plass» og få «forståelse for lover og regler og tilskudd». Samarbeidet mellom de tre arrangørene gir mulighet for å omfatte mange vinkler: Forskning, bakgrunn og sammenheng; forklare økonomiske tilskuddsmuligheter og tilrettelegging av arbeid; samt rekke over markedsføring og salgsmuligheter.

Noen nevner konkrete agronomiske utfordringer med rotugras, snegler eller drenering. Grunnleggende om vekstskifte etterlyses også for å få en allsidig utnyttelse av ressurser. Det er overveielser om beste bruk av eng, hva man gjør med ugras og hvordan man øker naturmangfoldet.

Videre er temaet om jordkrevende for mange: Det gjelder jordforbedring, drenering, kompostering, alternativer til pløying og hva man stiller opp med for å drive myrjord. En deltaker forteller «År største utfordring er at vi har tatt over nye jord som har vært dårlig drevet. Jorda har dårlig næringsstatus og er stedvis vassfukt. Det er tidkrevende og kostbart å sette i stand jorda. Vi har også stort potensiale for å forbedre saueproduksjonen til å få bedre slaktevekter og flere lam pr sau.»

Overveielser og drift rundt husdyr betyr også mye hos mange som eksempelvis spør «hvilke fordeler er det ved å ha ammekyr og sau sammen?» eller «Hva gjør man hvis man ønsker å ha kyr på fallet?». Flere ser synligheten i å ha dyr og planter sammen, men uroer seg over at de tar over etter «mange år med lite/ingen vedlikehold av eng, så utfordring i forhold til ugressbekjempelse». Videre om ugrashåndtering uroer andre seg over avlingsnivå, timeforbruk og lønnsomhet.

Økonomi er for de fleste også noe de etterspør rådgivning om; enten «finansiering av oppstarten», salgskanaler, investeringer og det å ha en «normal lønnsinntekt».

Motivasjonen for å drive økologisk spriker i flere retninger, men en fellesnevner er helse for jord, planter, dyr og mennesker. En uttrykker det slik at målet er «Ren og sunn mat som jeg kan være stolt av å selge». For jordens helse er flere bevisst om «å bygge opp jordressursen, lagre karbon og unngå kunstgjødsel». Med hensyn til bedre dyrevelferd, har noen tenkt over at det gjelder «for ville dyr i tillegg». Å velge økologisk gir mulighet for å skape «gode råvarer til ren mat, uten import og uten tilsetningsstoffer». Målet er dessuten for en god del av deltakerne å skape seg en «egen» eller «trygg» arbeidsplass i «harmoni med helheten».

Se andres eksempel og erfaring

Deltakere på prosjektet har variert bakgrunn. Noen står i et generasjonsskifte på familiegården og noen starter opp selv. Godt 60 personer er påmeldt. Tre fjerdedeler er i alderen 30-59 år. En femtedel deltar fra Vestland, en femtedel fra Innlandet og litt mindre enn en femtedel fra Viken, Trøndelag, Møre og Romsdal. Halvparten har sau og dyrer for. Halvparten dyrer grønnsaker. Deltakere har vært flinke til å dele erfaringer om stort og smått. Vi har også hatt gode og høyt skattede innspill fra inspirasjonsbønder i Landbrukets økoløft.

Humifirst for meir avling.

Humifirst består av humus- og fulvicysyrer.

- Bette rotvekst
- Mindre plager med tørke
- Mindre tap med drukning
- Meir inntekt
- Bette tilgjengelighet og opptak av næringsstoff

PLANTER SPIRER RASKARE MED HUMIFIRST OG HAR EI BETRE ROTUTVIKLING

KOERS M.A.T.T. – GAMLEVEGEN 446 - 6143 FISKA – TEL. 717 06 417

www.humifirst.no info@koers.no